

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ant. Augustini Archiep. Tarracon. De Emendatione Gratiani Libri Duo

Agustín, Antonio

Dvisbvirgi ad Rhenvm ; Arnhemii, 1676

XII. De Nicolai I. epistulis, & responsis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10603

de Capitularibus dicta. Cras velim de Nicolai Papæ primi epistulis agamus. Te enim attulisse quasdam ex veteri libro descriptas cognovi.

De Nicolai Primi Epistulis, & Responsis.

DIALOGUS DUODECIMUS.

A. In conciliis Coloniae editis duæ tantum Nicolai epistolæ sunt, quarum prior est ad omnes catholicos, cujus initium, *Quæ apud CP. urbem*: posterior ad Michaëlem Imp. cujus initium, *Proposueramus quidem*. Sequitur hæc collectio fragmentorum Nicolai rescriptor. ex Gratiano in xx. titulos divisa. In epistulis Nicolai in urbe Roma editis xvi. epistulas inveni, & alia quædam fragmenta. Repetitæ sunt illæ duæ, & aliæ xiv. ad causam Ignatii, & Photii pertinentes. Omnes, sex exceptis, exstant Græce, & Latine in octava synodo, quamvis Græca sunt breviora, Latina pleniora. In fragmentis editis cum illis xvi. epistulis, agitur de abroganda Metensi synodo, de depositione Thietgandi

rolo c. 9. Ivo p. 6. c. 402. In notis. Ministris) In originali. & apud Ivonem est magistris. Sed ob glossam non est emendatum.

gandi Treverensis, & Guntharii Coloniensis Archiepiscopi ob causam Lotharii Regis, & duarum mulierum Thietbergæ, & Waldradæ, & ob sententiam in Engeltrudem uxorem Buisonis non servatam. Item de reliquis Episcopis dictorum Archiepiscoporum. complicibus. & de eadem Engeltrude, quæ à viro discesserat. Postremo de sententiis, & interdictis Apostolicæ sedis. Additur his epistulis, & fragmentis ex Reginone, & Sigeberto historia, & ex Othone Episcopo Frisingensi. Inseritur pars epistolæ Nicolai ad Carolum Regem de eadem causâ Regis Lotharii, & Thietbergæ Regina: item pars epistolæ ad omnes Episcopos Germaniæ, & Galliæ de excommunicatione Waldradæ pellicis: & pars epistolæ ad eundem Lotharium Regem de eadem causâ. Nunc quid tu adferas, scire cupio. *B. Responsorum Nicolai ad consulta Bulgarorum capita CVI.* *C.* Edita sunt nuper cum Clementis constitutionibus Latinis, & cum Arabicis Nicænæ synodi capitibus. *XXC.* *B.* Conferri poterit uterque liber. Alio volumine continentur Nicolai epistolæ plus minus sexaginta, in quibus nonnullæ sunt de causâ eadem Lotharii Regis: primæ autem ad causam Rothadi Episcopi Sueffionensis male ab Hincmaro Remensi Archiepiscopi depositi pertinent. *C.* Hac quoque de re nuper editæ sunt *XVI.* Nicolai epistolæ

epistolæ in appendice bibliothecæ sanctorum, Patrum. A. Ex his omnibus videndum nobis est, quam opem Gratiano adferamus. Et percurramus, si placet, titulos xx. ex Gratiano, cum conciliis, ut dictum est, editos. *Titulo. I.* duo capita sunt, de quibus aliquando egimus. ^a *Cap. 1. distinct. 10.* ^b quod est in appendice *epist. IV.* B. In veteri libro *epist. II.* desiderantur enim *epist. I. ad Hincmarum*, & pars *epist. II. ad eund.* & *epist. III. ad Carolum Regem.* A. *Distinctionis XII. caput v.* ^c inveniri G. dicebat in *epist. LIX. Nicolai ad Hincmarum Archiepiscopum*, & alios, cujus initium, *Omniū nos portare.* B. Is numerus convenit cum hoc veteri libro. In appendice ea epistula non est. ¹ A. *Titulo II.* tria capita sunt. *I.* est *distinct. IIX. cap. III.* ^d quod ex *epist. ad eund. Hincmarum* esse dicitur. B. Id inveni *epist. xxxii.* cujus initium, *Epistolam Beatitudinis tuæ, quæ longior est, prope finem.* Ex ea pro *impiis* scribendum *improbis.* & vox *com- presse* in *compressæ* mutanda est. & pro *abicienda*, & *vitanda est*, tantum legi, *vitanda est.* A. Quid

Ivo,
^a *Lib. I. dial. 19. & 20.* ^b *c. I. dist. 10.* ^c *Dist. 12. c. 5. ridiculum.* ^d *Dist. 8. c. 3. mala.*

¹ De inscriptione *cap. 1. distinct. 10.* scriptum est *lib. I. dialog. 19. addit. 10. & de capite 5. Ridiculum. dist. 12. lib. e. dial. 20. addit. 8.*

Ivo, ^a & liber Cæsaraugust. ^b habent? B. Ivo in Panormia voce *abicienda* caret, vocem *impiis* retinet; & *compressæ*. Idem in Excerptionib. vocem *compressæ* habet cetera ut in Panormia. C. In Cæsaraug. vox *abicienda* non est, neque illa, ab *impiis*. vox *compressæ* est. Sed in eo libro diphthongorum ratio non habetur. Cur in margine addunt Demochares, & Contius: *Augustin. lib. III. cap. VI. contra Donatistas*? B. Erratum est in Contianis libris, nam Demochares recte prope caput IV. *Veritate*, addi jusserat. ² A. II. caput est de quo G. dixerat. ^c *Caput tertium distin. XII.* ^d cujus pars incerta est, pars sumitur ex epist.

^a Ivo lib. 2. tit. 12. c. 28. panor. & part. 4. cap. 203. decr. ^b Cæs. lib. I. c. 14. ^c Libro I. dial. 20. ^d Dist. 12. c. 3. scit sancta.

² Caput tertium Mala. distin. 8. in eodem libro Romano ita inscribitur. Item Nicolaus Papa Hincmaro Remensi Archiepiscopo. In margine est. Ivo p. 4. c. 203. Pann. l. 2. c. 28. Et in notis. Caput hoc est ex epistola Nicolai, quæ incipit, Epistolam Beatitudinis tuæ: extatque una cum aliis ejusdem. & aliorum Pontificum epistolis manuscriptis Romæ in bibliotheca monasterii Dominicanorum, ex qua hoc caput emendatum est. Voces vitanda, & improbis, & compressæ editæ sunt.

epist. *Nicolai ad Photium* edita Romæ, quæ & jam lecta est in synodo IIX. 3 *Caput III. est distinct. XXI. caput VI. a* ex epist. *Nicolai ad Michælem Imp.* cujus initium, *Proposueramus*, quam exstare diximus in conciliis, & in editione Romana. Hoc etiam caput referunt Ivo, ^b & Anselmus, ^c & liber Cæsaraug. ^d *Tituli tertii capita XVI. sunt.* Primum est *ejusd. XXI. distinct. caput IV. e* quod non recte Gratianus adscribit *Nicolao ad CP. Episcopum*: est enim ex eadem epistula ad *Michælem Imp.* ut etiam Demochares notat, & aliqua verba sunt Ennodii à Nicolao relati, quem vocat Ticinensem Episcopum. B. Is est Ennodius, qui laudatur in synodo Romana contra Symmachum Papam? A. Idem est ut ex hac epistula Nicolai, & ex dictato Gregorii VII. elici potest. *Alterum caput f* ex eadem epistula est, ut recte Demochares notat, licet tantum adscripserit Gratianus vocem *Idem cap. V. ejusd. distinct. Tertium quoque caput g* ex eadem

^a Dist. 21. c. 6. denique. ^b Ivo par. 5. c. 17. & part. 6. cap. 355. decret. ^c Ansel. lib. 7. c. 144. ^d Cæs. lib. 8. cap. 26. ^e Distin. 21. c. 4. inferior. ^f Distin. 21. cap. 5. nolite. ^g Distin. e. c. 7. nunc autem.

3. Libro 1. dial. 20. addit. 7. scriptum est de inscriptione capitis 3. Scit sancta. dist. 12.

eadem est, & Gratianus post Ivonem, ^a & Anselmum ^b *Nicolao ad Michaëlem Imp.* adscribit. *Quartum* etiam, & *quintum* ex eadem est, & à Gratiano ^c *in eadem distinctione* conscriptum. C. Poterat, si ex fonte hausisset, uno capite omnia verba referre. Sic ordinem quoque epistulæ servasset, quod minime fecit. A. In extremo quarto capite, quod Gratiano est *ix. postulandum*, est in conciliis, quod malo, quam *postulandum*. *Quintum* refert præter Ivonem, ^d & Anselmum ^e Hadrianus minor *in epist. ad Ignatium CP.* lecta in *ix. synodo* actione tertia. ⁴ *Caput sextum* sumitur *ex caussa II. quest. II.*

G g capite

^a *Ivo lib. 4. tit. 1. c. 6. panor. & par. 5. c. 8. dec.*
^b *Ansel. lib. 2. c. 67.* ^c *Dist. e. c. 8. submittitur,*
^d *& c. 9. in tantum.* ^e *Ivo lib. 4. tit. 1. c. 6. panor.*
^e *& part. 5. c. 8. decr. e Ansel. lib. 2. c. 67.*

⁴ *Inscriptio capitis sexti, Denique distinct. 21. in eodem libro hæc est. Idem Nicolaus Papa eadem epistola. (Est autem capite quarto Inferior. scriptum. Unde Nicolaus Papa ad Michaëlem Imp. in epistola, cujus initium est, Proposueramus.) In marg. est. Ansel. l. 7. c. 144. Ivo par. 5. c. 17. & par. 6. c. 355. Capitis quinti, Nolite nos. inscriptio est. Idem eadem epistola. Et capitis septimi, Nunc autem. Idem eadem epistola. In margine hæc sunt. Poly. l. 1. tit. 20, Ansel. l. 2. c. 67. al. 65. Ivo par. 5.*

par. 5.

capite etiam II. ^a quod Gratian, Nicolao Papa adscribit, addit Joan. Cochlaeus Carolo Regi Francor. Alibi idem ^b Gratianus Carolo Imperatori scripserat in simili re, atque adeo in eadem. Sed malo credere utrumque falsum esse, & utriusque capitis verba esse *Isidori Mercatoris in praefatione concilior. 5 VII. caput* ^c ex illa ad

^a 2. q. 2. c. 2. omnes. ^b 33. q. 2. c. 3. historia. ^c 3. q. 5. c. ult.

par. 5. c. 8. Pann. l. 4. c. 6. Capitis octavi Submittitur, inscriptio haec est. Idem Nicolaus eadem epist. In margine est. Poly. l. i. tit. 20. Anl. l. 2. c. 65. Ivo par. 5. c. 8. Pann. l. 4. c. 6. & 7. Et in extremo capite additur in margine. In concilio Chalcedonen. actione 5. Et in notis. In contumacia. Hinc usque ab verb. ponens addita sunt ex originali.

5 Ante caput secundum Omnes. 2. q. 2. in eod. libro ita scriptum est. Item Nicolaus Papa. Et in margine est. 33. q. 2. historia. p. haec omnes. In praefatione Isidor. in collectionem suam. Inscriptio cap. 3. Historia. 33. q. 2. haec est. Item Nicolaus Papa Carolo regi. In margine est. In praefatione Isidori in volumen conciliorum. In notis. Hujus mulieris meminit Justinus in primo Apologetico pro Christianis, & Eusebius ecclesiasticae historiae lib. 4. c. 16. Verba quidem hujus

*Michaëlem Imp. epist. est, ut Gratianus refert. 6
 IIX. & IX. a incerta sunt, licet Gratianus in-
 scripserit, Nicolaus Papa Gallioni Archiepiscopo
 Senensi. X. caput b incertum etiam est, male Ni-
 colao ad Ismarum Remorum Archiepiscop. inscri-
 ptum à Gratiano. Semper autem est Hincmarus
 in veteribus libris scriptus. 7 Verior est inscri-*

G g 2 ptio

*a 3. q. 9. c. 12. revera. & c. 14. indicas. b e. q.
 c. ult.*

ius capituli in epistolis Nicolai impressis, aut ma-
 nuscriptis non sunt inventa: sed habentur fere
 eadem in præfatione Isidori in suam canonum
 collectionem. Præstat tamen Justinum, & Eu-
 sebius adire. Fortasse autem in hoc caput
 translatus est titulus ex sequenti.

6 *Extremi capituli. cujus initium est, Quod susse-
 cti, 3. q. 5. in eodem libro inscriptio est. Unde Ni-
 colaus Papa scribit. Michaëli Imperatori in e-
 pistola, quæ incipit (Proposueramus) In mar-
 gine est. Ivo p. 5. c. 55. In notis multa sunt anim-
 adversione digna. (Vid. dial. 2. lib. 1. add. 9.)*

7 *Caput 12. Revera. 3. q. 9. in eodem libro ita
 inscribitur. Item Nicolaus Papa Gallioni Archi-
 episcopo Senensi. In margine est. al. Senonensi.
 Sententia habetur in epist. Nicolao ad Episco-
 pos, qui in Convicinum convenerant, nuper
 impressa. Inscriptio cap. 14. est. Item Nicolaus
 Papa*

ptio *capitis* XI. apud Gratian. ^a & Ivonem, ^b & Anselmum, ^c cum sit ex illa epist. Nicolai ad Michaellem Imp. ex qua etiam est *caput* XII. ^d ⁸ Quod sequitur *caput* XIII. Gratianus ^e Nicolao Papa adscribit, additque, Cochlæus, *Carolo Regi Francorum*, vide an sit in veteri libro? B. Est epist. XX. ad Carolum Regem incip. Numquam. yel Nil æque. ex qua alia capita sunt apud Gratianum.

^a 4. q. 1. c. 2. quod autem. ^b Ivo lib. 4. tit. 7. c. 20. Panor. & part. 14. c. 70. decret. ^c Ansel. lib. 1. c. 72. ^d 4. q. 4. c. ult. ^e 6. q. 4. c. 6. quod bene.

Papa Gallioni Senensi Archiepiscopo. Indicas Hermannum. &c. *in margine est*. al. Senonensi & al. Herimannum. *Capitis extremi inscriptio est hæc*. Item Nicolaus Papa Hincmaro Rhemorum Archiepiscopo. Necesse est &c.

⁸ *Hæc inscriptio est in eodem libro, capitis 2. Quod autem, 4. q. 1.* Item Nicolaus Papa in epistola ad Michaellem Imp. cujus initium est, Proposueramus. *In margine est*. Ansel. l. 1. c. 71. Ivo p. 14. cap. 70. *In notis multa sunt optime addita. Inscripção capitis extremi, Contra ritum. 4. q. 4. eadem est.* Unde Nicolaus Papa ad Mich. Imp. epistola, cujus initium est, Prop. *In notis est.* Caput hoc emendatum est ex ipso originali Romanæ impresso.

tianum. In verbis nulla est varietas. ⁹ A. Caput
xiv. sumitur ex illa magna *epistula ad Michael-*
lem, quod etiam Ivo, ^a & Gratianus ^b notant.
Sed Nicolaus refert Cælestini Papæ epistolam
ad Episcopos Orientis cap. xii. Græce, cap. vii.
Latine in concilio Ephesino relatam. ¹⁰ Caput
xv. ^c diximus Isidori esse Mercatoris, verba in
præfatione conciliorum, & non esse Nicolai ad
Carolus Regem. Caput xvi. ex Reginone di-
dicimus sumi ex epistula *Nicolai ad Carolum*. Et
quia est hoc caput proximum superiori apud

G g 3

Gratia-

^a Ivo lib. 5. tit. 5. c. 11. Panorm. & part. 14.
c. 58. decret. ^b 24. q. 1. c. 35. ait. ^c 33. q. 2.
c. 3. historia.

⁹ Gratiani verba sunt in eodem libro ante caput
6. *Quod bene*. 6. q. 4. Unde Nicolaus Papa ait
in epistola ad Carolus Regem, cujus initium
(Numquam dolorem generat.) *In margine est*.
Burch. l. 9. c. 49.

¹⁰ In eodem libro Romano inscriptio cap. 35. ait
Cælestinus. 24. q. 1. hæc est. Item Nicolaus Papa
scribit Michaeli Augusto epist. 7. *In marg. est*.
Ivo par. 14. c. 58. Pann. l. 5. c. 134. *In notis*.
Nicolaus hic citat epistolam Cælestini Papæ scri-
ptam Joanni, Juvenali, &c. Episcopis per o-
rientem, prout est in concilio Ephesino Vatica-
næ bibliothecæ, & Lutetiæ impresso.

Gratianum, ^a verisimile videtur inscriptionem hujus capituli in illud recidisse. B. Ita est, ut suspicaris. namque hæc est *illa ad Carolum epistula xx.* ex qua dixi alia quoque esse capita apud Gratianum. Id etiam Burchard, ^b & Ivo ^c norant. A. De varietate videamus. B. Pro illis, *judicium agitandum sit, nulla ratio patitur: illic est, judicium sit agendum, nulla ratione patet.* Pro *Thebergam*, est *Theuergam*. Pro illis, *posse inire certamen*, illic plura sunt, *posse legalem inire conflictum, vel legitimum controversia subire certamen.* Pro illis, *Itaque etiam locus*, illic est, *Inter quos etiam locus.* Pro *nulla vis multitudinis formidetur*, est, *nulla sit vis multitudinis formidanda.* A. Quid ex his Burchardus recipit? C. *Judicium sit agendum, nulla ratio patet. Thietbergam, & posse inire conflictum, vel legitimum controversia inire certamen, & Inter quos etiam locus, & nulla sit vis multitudinis formidanda.* A. Ivo videatur, & Reginon. B. *Patitur, Theibergam*, habet Ivo, cetera ut Burchardus. *agitandum pro agendum*, Reginon libro 11. *Chronicor. Thietbergam, pro Theuergam, & nulla vis, pro nulla sit vis.* cetera ut in epist. xx. ¹¹ A. De aliis titulis

^a e. q. c. 4. sive. ^b Burc. lib. 9. cap. 52. ^c Ivo par. 8. c. 116. decret. postea

II De inscriptione capite 3. Historia. 33. q. 2. scriptura

postea agendum erit, nunc valetudini consulamus.

De eadem Re.

DIALOGUS DECIMUSTERTIUS.

C De duobus mihi satisfieri velim: quis ille Carolus est, ad quem Nicolaus scripsit, Carolum enim Magnum esse tempora non patiuntur: & qui sunt hi tituli viginti, quorum tres peracti sunt; qua de re singuli conscripti, & à quo sunt collecti? A. De Carolo recte ais Carolum Magnum non esse, mortuus est enim sub Leone tertio Pontifice. Quadragesimo quarto anno post mortem Caroli Nicolaus eligitur, anno Christi DCCCLIX. Carolo Ludovicus Pius filius successor fuit. huic tres filii fuerunt Lotharius Imp. & Ludovicus, & Reges.

Gg 4

Ludo-

scriptum est in addit. Inscriptio cap. 54. sive de conjugii. e. q. hac est. Item Nicolaus Papa in epistola Carolo Regi. In margine hac sunt. Polyc. l. 6. tit. 4. Burch. l. 9. c. 32. Ivo p. 8. c. 116. Regino l. 2. Chronographiæ. In notis est. Epistola, ex qua acceptum est hoc caput, habetur Romæ in codice monasterii Dominicanorum, & ex ea aliqua sunt addita, & emendata.